

БІБЛІОТЕКА

Якою є сьогодні шкільна бібліотека? Можна виокремити три головні напрями роботи:

- √ утримання фонду підручників;
- √ утримання основного фонду художньої літератури;
- √ проведення культурно-масових заходів зі школярами.

Перший напрям – усталений, підручники обліковуються згідно з інструкцією МОН у межах тих обсягів, які визначаються наповнюваністю освітнього закладу. Основні операції видачі-прийому здійснюються протягом року.

Другий напрям знаходиться в глухому куті – практично є нефункціональним. Причин багато. Головні з них – застарілість фонду, відсутність нових надходжень, зміна читачьких інтересів, поява комп'ютерної техніки та комунікаційних технологій (інтернет).

Третій напрям не властивий (не профільний) для бібліотеки як **інформаційного** підрозділу. Виконання роботи часто залежить від викривленого розуміння призначення бібліотеки, фактичної завантаженості, можливостей та бажання бібліотекаря, адміністративних розпоряджень керівництва.

Держава проблемами шкільних бібліотек не переймається. Нормативно-правовий документ «Положення про бібліотеку загальноосвітнього навчального закладу» було прийнято наказом Міносвіти України від 14 квітня 1999 р. № 139. Нині документ повністю застарів, не відповідає сьогодишнім освітнім потребам. Отже, нинішнє і майбутнє бібліотек з боку держави не визначено.

Бібліотеки опинилися на «роздоріжжі»: або продовжувати функціонувати в старій моделі (як є!) — доки буде фінансування для утримання підрозділу; або самостійно шукати, рішення, які б забезпечили перспективу розвитку і гарантували функціонування підрозділу в шкільній структурі. До другого нас підштовхує сама освітня практика, адже живемо в інформаційному суспільстві.

Зазначене спрямовується директору школи, адже саме він представляє територіальному органу управління освітою своє бачення ролі, місця і перспективи бібліотеки, обґрунтовує доцільність її подальшого функціонування.

Починаючи з 2011 року, Український інститут нормативної інформації перебрав на себе ініціативу з формування нової моделі **сучасної шкільної бібліотеки**, Головна ідея – перетворити нинішню бібліотеку в повноцінний шкільний бібліотечно-інформаційний центр (ШБІЦ), а бібліотекаря наділити функціями інформаційного адміністратора.

За минулі роки зроблено основне:

- √ підготовлено Концепцію і Положення про сучасну шкільну бібліотеку;
- √ створено, впроваджено в експлуатацію великі автоматизовані бібліотечно-інформаційні системи (АБІС) шкільного призначення «ШБІЦ-інфо» та ШБІЦ-облік»;
- √ підготовлено малі комп'ютерні системи індивідуального користування для вчителів, учнів, бібліотекаря;
- √ реалізована технологія «АВІЗО» для інформаційного забезпечення навчального процесу;
- √ представлено нове бібліотечне середовище.

Однаке цього недостатньо. Необхідно підготувати кадри – бібліотекарів. Спочатку для них слід встановити нові орієнтири в роботі, а потім навчити працювати в умовах і середовищі сучасної школи. Це і є головне наше завдання на найближчу перспективу. Його реалізація буде здійснюватися через курси підвищення кваліфікації як основний спосіб вирішення кадрового питання.

Перетворення бібліотеки в сучасний підрозділ здійснюється за рішенням директора школи спільно з бібліотекарем. Придбання вже готових засобів для технічного й технологічного оснащення, зміни бібліотечно-інформаційного середовища ведеться на оплатній основі. Ініціатива з пошуку джерел фінансування належить директору школи; у випадку впровадження перетворень одночасно в кількох освітніх закладах – керівнику територіального органу управління освітою.

У разі відсутності коштів для разових перетворень в бібліотеці, пропонуємо звернутися безпосередньо до вчителів і учнів. Для цього підготовлено малі комп'ютерні системи індивідуального користування, які досяжні за вартістю кожному учаснику освітнього процесу. Тут вже кожний вирішуватиме питання потреби для себе за власні кошти.

Тривають складні процеси в освіті. Результати останніх 30 років змушують переглядати пріоритети реформування. За нашими висновками, **виховання і розвиток** дитини набувають первинного характеру по відношенню до навчальної складової освіти, визначають загальний успіх освітянської роботи.

Зазначене вже сьогодні знаходить своє вирішення в деяких зарубіжних освітніх системах. Ось чому ми вбачаємо перспективу бібліотеки саме в цих напрямках, а саме.

- цілеспрямовано вводити дітей у світ книг, робити читання головним інструментом розвитку дитини;
- здійснювати наставницьку функцію у вихованні, зростанні культурного рівня школяра.

Виховання і розвиток стануть головною метою і функцією бібліотеки, а інформаційне обслуговування відповідним змістом – головним її завданням. Наші зусилля будуть спрямовані на взаємодію зі шкільними бібліотекарями та школярами у створенні цифрового бібліотечно-інформаційного контенту вказаного напрямку.

Запрошуємо до співпраці. Рухаймося вперед разом!